

Leestekst – De rechten van de gebruiker

Als jij in jouw tekst een tekst van iemand anders bespreekt, dan mag je een klein stukje uit die andere tekst overnemen om duidelijk te maken waar je het over hebt of als bewijs. Dat heet "citeren". Niet alleen een stukje tekst, maar ook een plaatje kun je citeren. Voor citeren zijn er wel een paar regels waar je je aan moet houden, die worden hieronder uitgelegd.

Wat is een citaat?

Als jij een klein stukje uit die andere tekst overneemt om duidelijk te maken waar je het over hebt of als bewijs, mag je niet meer overnemen dan echt nodig is voor dat doel. Zet ook altijd de naam van de auteur erbij en ook de bron. De bron is de plaats (bijvoorbeeld het boek of de website) waar je de tekst gevonden hebt. Op deze manier een stukje tekst van iemand anders overnemen, met naams- en bronvermelding, noemen we 'citeren'. Het stukje tekst dat je overneemt, heet een 'citaat'. Om een stukje tekst van iemand anders als citaat te gebruiken hoef je niet eerst toestemming te vragen, als je je tenminste - en dat is heel belangrijk! - houdt aan alle regels.

Een plaatje als citaat

Net als een stukje tekst van iemand anders, mag je ook een foto of afbeelding als citaat gebruiken om duidelijk te maken of te bewijzen wat jij bespreekt. Je maakt het plaatje dan niet groter dan echt nodig is voor dit doel, en je zet de naam van de maker (de fotograaf of de tekenaar) en de bron er altijd bij.

Let op: Een plaatje dat je alleen als versiering gebruikt is geen citaat.

Mediawijsheid

Hoe weet je of je je aan alle regels voor citeren hebt gehouden?

- de tekst of het plaatje maakt duidelijk of bewijst wat jij in jouw tekst bespreekt;
- en je hebt de naam van de maker van de tekst of het plaatje en ook de bron bij het citaat vermeld;
- en je hebt niets aan de tekst veranderd, je neemt hem precies hetzelfde over als in de bron;
- en de tekst is niet langer, of het plaatje is niet groter dan echt nodig is om duidelijk te maken of te bewijzen wat jij bespreekt;
- en de tekst of het plaatje is maar een heel klein deel van jouw bespreking, en je moet het eigenlijk ook kunnen weglaten. Als je het weglaat, blijft er dan van jouw eigen tekst niet veel meer over of klopt jouw tekst dan niet meer? Dan heb je te veel overgenomen en is het geen citaat meer;
- en de tekst of het plaatje is niet gebruikt als versiering;
- en je hebt niet veel teksten of plaatjes uit dezelfde bron gebruikt.

Maar de beste test is een kijkje in de spiegel:

"Hoe zou jij het vinden als iemand anders dit met jouw werk deed?"